palikę nepalaidotus. Pagal užrašus ant žetonų galima spręsti, kad žuvę kariai priklausė atsarginiams divizijų batalionams.

Palaikai bus perlaidoti Kauno Aukštųjų Šančių karių kapinėse. Prastai išlikę uniformos ir ekipuotės fragmentai bus perlaidoti kartu su palaikais. Aptikti identifikaciniai žetonai bus perduoti VDK.

The German Military Gravesite in Žečkalniai Village

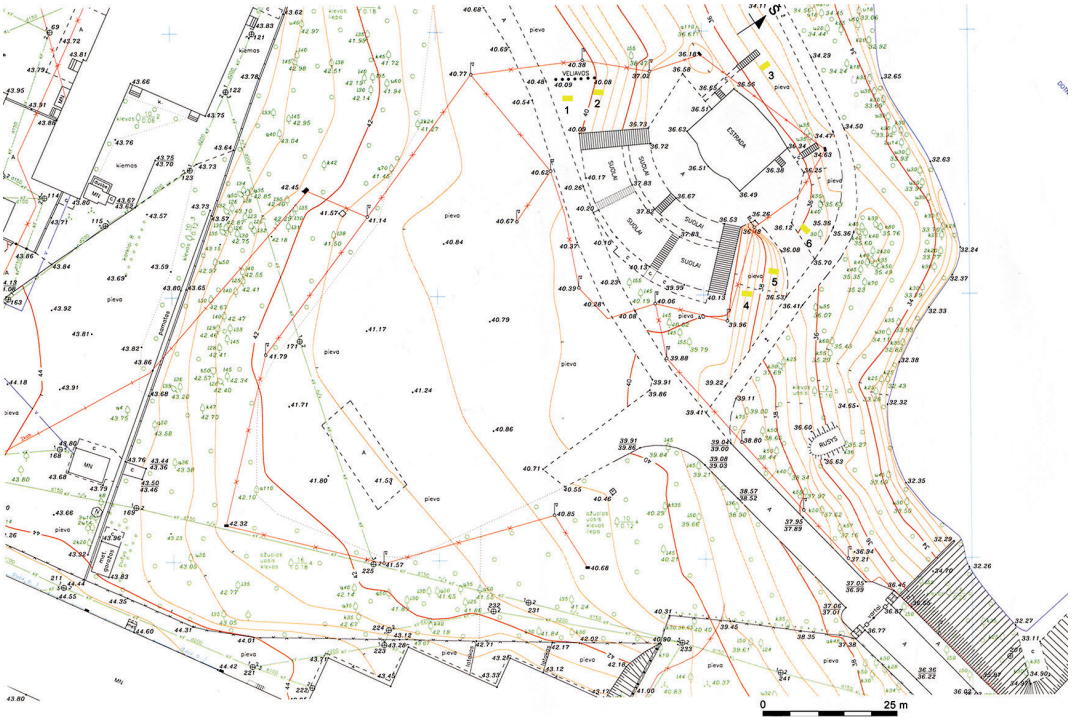
In 2017, the exhumation of the remains of Second World War German soldiers was conducted at a private residence in Žečkalniai village (Šakiai District). According to the inhabitants, circa 1944 the owner of the residence brought the remains of two or four fallen German soldiers from the neighbouring area and buried them on his plot. A 14.3 m^2 trench was excavated and the remains of three soldiers buried neatly in one pit were discovered (Fig. 1). They were 20–40 years of age. Only changes connected physical loads were identified in the bones of two of the three individuals. The third individual, who, at 20–25 years of age, was the youngest of the three, was discovered with a perforating gunshot wound and a slashing wound on the skull as well as perimortem bone fractures on the skeleton. Both of his calves were also bound with elastic bandages. Uniform and gear elements, hygiene paraphernalia, personal items, and identification tags were discovered near all of the remains. On their basis, it is possible to judge that the soldiers belonged to reserve battalions. The remains will be reburied in Aukštieji Šančiai Military Cemetery in Kaunas.

Algirdas Juknevičius

Kėdainių dvaro sodybos žvalgomieji tyrimai 2016 m.

Buvusioje Kėdainių dvaro sodyboje (Kėdainiai, J. Basanavičiaus g. 2A) 2016 m. tyrinėta vasaros estrados teritorija. Ją ketinama rekonstruoti: išplėsti tribūnas, pagilinti estrados scenos vietą. Kėdainių dvaro sodyba (UK 216) užima 25 ha plotą miesto ŠV pakraštyje ant abiejų Dotnuvėlės upės krantų. Sodyboje išsiskiria dvi ryškios dalys – išplatinta R ir pailga V. Išplatintoje R dalyje įrengtas tvenkinys, vasaros estrada ir centrinis įvažiavimas iš pagrindinės Kėdainių magistralės – J. Basanavičiaus gatvės. Sodybos paviršius banguotas, iškilęs H_{abs} 32,74–44,37 m virš Baltijos jūros. Aukščiausia vieta (H_{abs} 44,37 m) yra Dotnuvėlės kairiojoje pakrantėje, žemiausia (H_{abs} 32,74 m) – jos dešiniojo kranto slėnyje.

Dvaro sodybą 1811–1818 m. Kėdainių savininkas Stanislovas Hutenas-Čapskis suformavo palivarke, XVII–XIX a. priklausiusiame kunigaikščiams Radviloms. S. Huteno-Čapskio dvaro pastatas buvo kvadratinio plano, su vidiniu kiemu. 1845 m. grafo sūnus Marijonas Hutenas-Čapskis pastatą rekonstravo: išmūrijo 3 korpusų vieno ir dviejų aukštų pailgo stačiakampio plano rūmus, centre įrengė 3 tarpsnių belvederio bokštą, R dalyje – stiklinę oranžeriją. 1869–1915 m. dvarą valdė Rusijos generolo fortifikacijų inžinieriaus Eduardo Franco Totlebeno šeima. 1871 m. E. Totlebenas rūmams suteikė barokines formas ir sudėtingus tūrius. Didžioji korpuso dalis buvo dviejų aukštų, V korpusas – trijų, prie R korpuso įrengta dailių formų oranžerija su balkonu. Rūmų centre stiebėsi trijų tarpsnių belvederio bokštas, kurį vainikavo vėlyvojo prancūzų renesanso formų piramidinė viršūnė. Toks pat stogas, tik su

1 pav. Tyrimų situacijos planas. A. Jukneviči aus brėž.

Fig. 1. Situation plan of the excavation.

2 pav. Baltai glazūruotų koklių ir alavo dirbinių fragmentai. A. Jukneviči aus nuotr.

Fig. 2. Fragments of white glazed stove tiles and tin artefacts.

kampiniais bokšteliais, dengė prie tvenkinio išmūrytą keturių tarpsnių vadinamąjį Virtuvės bokštą. Lietuvai atgavus nepriklausomybę, dvaro sodyba buvo nacionalizuota. 1923–1927 m. rūmuose veikė mokytojų seminarija, nuo 1927 m. spalio 3 d. – Kėdainių aukštesnioji kultūrtechnikų ir geodezijos mokykla. 1944 m. liepos 30 d. rūmus susprogdino naciai. Susprogdintų rūmų vietoje tarybiniu laikotarpiu buvo įrengta miesto vasaros estrada.

2016 m. tyrinėtos 3 vietos: plečiamų estrados tribūnų V ir R vietos bei gilinamos estrados vieta Š dalyje. Jose buvo iškasti 6 šurfai, kiekvienas 2x1 m dydžio – iš viso 12 m^2 (1 pav.). Rūmų griuvenos atkastos numatomų plėsti tribūnų V ir R vietose. Storiausias griuvenų sluoksnis aptiktas teritorijos V dalyje. Pakilioje vietoje po 12–24 cm dabartine velėna atkastas 1,7 m storio griuvenų sluoksnis, kurį sudaro sveikos ir daužtos plytos, lauko rieduliai ir kalkių skiedinio trupiniai. Griuvenose rasta XIX a. II pusės gelsvai dažytų rūmų fasado tinko ir tinkuotų

karnizų gabalų, marmuro duženų, baltai glazūruotų koklių fragmentų ir alavo dirbinių fragmentų (2 pav.), tarpukario moderno stiliaus betoninių grindų plytelių dalių. Griuvenos supiltos į rūsį, išmūrytą po rūmų V korpusu. Plokščiomis perdangomis dengti 2,6–3,2 m aukščio rūsiai buvo įrengti cokoliniame rūmų aukšte. Jie užfiksuoti 1927 m. darytuose planuose. Atkastos sveikos molio plytos vidutiniškai 31,2–30,5x16,1–15,2x7,1–6,8 cm dydžio. Plytos būdingos XIX a. II pusei. Jos gerai išdegtos, surištos tvirtu kalkių skiediniu. Griuvenose atkasta ir XVII a. tamsiai rausvų plytų, kurios vidutiniškai yra 25,1–23,2x12,7–13,1x 8,0–7,1 cm dydžio. Pastarosios veikiausiai yra iš nugriautų XVII a. kunigaikščių Radvilų palivarko pastatų.

Rūmų griuvenų sluoksnis atkastas ir nuožulnioje estrados V dalyje. Čia supiltas 1,12 m storio sluoksnis formuojant estrados V šlaitą. Rūmų pamatų liekanų šioje vietoje nėra. Įžemis aptiktas 1,5 m gylyje. Jį sudaro dešiniojo Dotnuvėlės terasos šlaito gelsvas priemolis. Ant jo šaltinių ir polaidžių, tekėjusių į dešinįjį Dotnuvėlės slėnį iš pakilios terasos vietos, suneštos 20 cm storio juodžemio ir priesmėlio sąnašos.

Pakili vasaros estrados R dalis ir jos šlaitas suformuotas supylus 60–178 cm storio gelsvai pilko stambiagrūdžio žvyro ir rūmų griuvenų. Jose atkasta XIX a. II pusės sveikų ir daužtų raudonų plytų, lauko riedulių ir profiliuotų baliustradų fragmentų. Baliustrados yra rūmų balkonų tvorelių dalys, pagamintos iš betono, maišyto su smulkaus grūdėtumo žvyru. Dailiomis tvorelėmis aptvertų balkonų rūmuose būta ant oranžerijos ir Š fasade įrengto rizalito. Baliustradų tvorelės puošė ir belvederio bokšto trečiojo tarpsnio balkonus.

Teritorijos Š ir ŠR dalyse rūmų griuvenų nėra. Įžemis (toks pat gelsvas priemolis) čia pasiektas 60–80 cm gylyje. Ant jo susiformavusios 20 cm storio juodžemio ir priesmėlio sąnašos, kuriose rasta XVII a. smulkių raudonų plytų nuoskalų, čia patekusių iš Radvilų palivarko, XVII–XIX a. stovėjusio ant viršutinės Dotnuvėlės terasos.

The 2016 Field Evaluation on the Grounds of Kėdainiai Manor

In 2016, 12 m^2 were excavated at the site of a summer stage erected on the grounds of the masonry Kėdainiai Manor complex (Kėdainiai, Central Lithuania), which was built in 1845 and blown up in 1944 (Fig. 1). A layer of palace rubble up to 1.7 m thick was unearthed in the stage's elevated W and E parts. The rubble consisted of intact and broken 17th–second half of the 19th-century red bricks, fieldstones, and exterior and interior palace fragments from the second half of the 19th century (Fig. 2). No rubble was found in the N part of the grounds of the summer stage. At this location, 20 cm of humus and sandy loam deposits had formed on the natural soil, a yellowish clay loam.

Arūnas Kalėjus, Vytenis Podėnas, Gytis Grižas, Valdas Steponaitis, Evaldas Vailionis, Eduardas Remecas, Gediminas Petrauskas, Saulius Žegunis

1863–1864 m. sukilėlių kapavietė Pilies kalne Vilniuje

2016–2017 m. LNM archeologų grupė Vilniaus Aukštutinės pilies aikštelėje, Pilies (Gedimino) kalno ŠV šlaite bei Senojo arsenalo kieme (UK 141) atliko archeologinius žvalgymus ir detaliuosius tyrimus. 2016–2017 m. žiemą vykdyti tyrimai buvo susiję su kalno šlaitų tvarkybos darbais. Jų metu pilies aikštelėje aptikti